אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת יז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: אדר תרס"ה - יפו
נמען: אגודת "פרי עץ הדר"

הרב קוק שמח על הקמת האגודה לגידול אתרוגים כשרים בארץ ישראל, במקום האתרוגים המורכבים הנפוצים. הרב קוק מפרט שלושה תנאים למתן הכשר: בירור מקור הגרעינים, משגיחים שיבדקו את השורשים, ומשגיח בזמן הקטיף והאריזה, וגם הפרשת תרומות ומעשרות ושמירה מערלה. הרב קוק קורא לרבני חוץ לארץ לתמוך בכך, לחיזוק יישוב הארץ.

עיקרי הדברים

- כשרות אתרוגים וחשש הרכבה.
- חיזוק החקלאות היהודית בארץ ישראל.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ה אדר תרס"ה[4].

לכבוד החברים הנכבדים אגודת "פרי עץ הדר", [אגודה לגידול אתרוגים כשרים בארץ ישראל] שלו'[5] וברכה.

מכתבכם הנכבד נכון הגיעני, לשמחת לבבי כי נמצאו לנו גואלים להמצוה הקדושה על אדמת הקודש, להציל את כלל עם ד' מהאתרוגים המורכבים, [אתרוגים מורכבים פסולים לארבעת המינים; בזמן ההוא היו נפוצים אתרוגים מורכבים מיוון ומקורפו] המתפשטים מאד בישראל לדאבון לב כל יראי ד' החפץ במצותיו באמת ותמים. והנני נכון מצדי לעמוד על ימינכם בכל אשר תשיג ידי הכהה. וכאשר תמלאו את הפרטים, המוכרחים לבירור כשרות האתרוגים ונקיונם מחשש הרכבה, אז הנני להעיד עליהם נגד כל עם ד' בתפוצות הגולה, שהם כשרים ומנוקים מכל מום זר. ובטוח אני באחב"י[6], שידעו לבכר את היתרון העקרי והיסודי של כשרות האתרוגים, בהיותם מובטחים מהרכבה וכשרים בבירור, על הדורים חצונים ויפויים המצויים בהאתרוגים המורכבים, שבאו להם מצד הגזע הלימוני.

ואלה הם הפרטים, שעל כבודם למלאות למען אוכל לתת את תעודת ההכשר ברוח נכון בע"ה[7]: א) לברר לפני בברור גמור את יסוד הגרעינים, שמהם נתגדלו עצי האתרוגים של כבודם, שנלקחו מפרי האתרוגים הגדלים פרא שאין עליהם חשש הרכבה. ב) שאעמיד

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרס"ה - השנה תרס"ה (1904/1905)
5 שלו' - שלום
6 באחב"י - באחינו בני ישראל
7 בע"ה - בעזרת השם

משגיחים יראי ד' ומומחים לדבר, שיבדקו את הגנות בשרשיהם ע"פ[8] בדיקה מבוררת שלא הרכבו במין אחר. ג) שיהיה משגיח נאמן עומד בעת הלקיטה והחבישה, להעיד שלא יתערבו אתרוגים מורכבים או נחשדים בתוך האתרוגים הנקיים והברורים בכשרותם, בצרוף ההשגחה להפריש תרו"מ[9] [להפריש תרומות ומעשרות] כדת של תורה והזהירות מערלה.

וכאשר תמלאו אלה שלשת הפרטים אז אתן אי"ה[10] עדות נאמנה על הכשרות הבטוחה של האתרוגים, המתגדלים בידי אחינו עובדי אדמת הקודש. ואקוה שכל הרבנים הגאונים שבחו"ל[11], וכל יראי ד' ומהדרים במצות, וכל חובבי אדמת הקודש, אשר בכל תפוצות פזורי ישראל, יעמדו על ימינכם, לחזק ידכם בעבודת הקודש, כדי שתוכלו במשך הזמן להרבות גנות, עושי פרי עץ הדר כשרים, למען תוכל המצוה הק'[12] הזאת להתקיים כהלכתה ובירורה מכל עם ד', ולמען הוסיף כח ואמץ לישוב ארצנו הקדושה, ולהעסיק את אחינו האכרים, העובדים בזיעת אפם את אדמת הקודש, בנטיעת גני אתרוגים כשרים כדת תוה"ק[13] לכבוד ולתפארת.

והשי"ת[14] יברך אתכם ויכונן מעשי ידיכם, ויזכנו לראות בשמחת ציון ובבנינה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה, הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל, ומלאו פני תבל תנובה. [ישעיהו כז, ו]

באתי על החתום, בחדש אד"ר[15] תרס"ה.

אברהם יצחק הכהן קוק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

8 ע"פ - על פי
9 תרו"מ - תרומות ומעשרות
10 אי"ה - אם ירצה השם
11 שבחו"ל - שבחוץ לארץ
12 הק' - הקטן
13 תוה"ק - תורתנו הקדושה
14 והשי"ת - והשם יתברך
15 אד"ר - אדר ראשון